

Input stakeholders op concept landschapsonwikkelingsplan

10-03-2026

In dit document kunt u een overzicht van de reacties op het concept LOP van verschillende stakeholders en belangenpartijen lezen. U vindt hier ook onze eerste reactie op uw input. Over een aantal onderwerpen gaan wij nog verder met u in gesprek. U heeft hiervoor een aparte uitnodiging ontvangen.

Samenvatting

Inwonersbijeenkomst

De meeste deelnemers van de bijeenkomst vinden het LOP duidelijk en goed opgebouwd, maar vragen tegelijk om minder vakjargon en meer eenduidige, begrijpelijke taal. Ze denken dat ze de ontwerprichtlijnen goed kunnen gebruiken bij eigen initiatieven. Een aantal bewoners herkent zich niet in de voorbeeldafbeeldingen en vraagt om betere aansluiting bij de werkelijke situaties met name het slagenlandschap. Daarnaast waren er ook zorgen over verstedelijkingsprojecten van Amersfoort en Nijkerk zelf. Men is bang dat het buitengebied verloren gaat.

Natuur- en Milieu Federatie/Stichting Milieuzorg Noord West Veluwe/IVN Nijkerk

De natuurorganisaties vinden het LOP te sterk gericht op landschapsarchitectuur en te weinig op biodiversiteit. Ze benadrukken dat uitsluitend lokaal-inheemse soorten gebruikt moeten worden en dat exoten uit de beplantingslijst moeten verdwijnen. Ook pleiten zij voor lokale herkomst van plantmateriaal (historisch gezien). IVN Nijkerk heeft dit tijdens stakeholdergesprekken ook aangegeven en vragen meer aandacht voor fauna en maatregelen voor biodiversiteit in de ontwerprichtlijnen. Daarnaast vinden ze het mooi om te lezen dat nu ook de stadsranden ruim aandacht krijgen in het streefbeeld.

Veder leveren zij uitgebreide feedback op zowel de structuur van het LOP als de inhoud van de streefbeelden en kaarten. Belangrijkste punten zijn:

- Meer aandacht voor stadsranden (benoemen meekoppelkansen A28 en N303)
- Een duidelijkere koppeling met het ruimtelijk instrumentarium (bestemmingsplannen, omgevingsplan, omgevingsvisie en andere bestaande beleidsregels)
- Een actievere rol van de gemeente in landschapsherstel en meer ecologische onderbouwing (flora, fauna, waterkwaliteit, weidevogels).

LTO Gelderse Vallei

LTO wijst op spanning tussen compacte bouwblokken en eisen voor dierenwelzijn en emissiereductie. Ze vragen meer ruimte voor maatwerk, bijvoorbeeld om ventilatie of zonnepanelen goed te kunnen toepassen. Daarnaast vragen ze om duidelijkheid over de status van het LOP. Gaat het om een inspirerend document of toetsingskader.

Stichting buurtschap Slichtenhorst

Stichting Slichtenhorst geeft veel detailfeedback op het deelgebied Slichtenhorst en pleit ervoor om dit sterker te erkennen als waardevol landschap. Ze willen dat het LOP sturender wordt, dat Slichtenhorst als landschappelijke parel wordt benoemd en dat erfgoed (zoals bakhuisjes en landschappelijke structuren en tabaksteelt-elementen) beter worden verankerd. Ze zien graag een betere weergave van het gebied Slichtenhorst terug in kaarten en streefbeelden. Verder vragen zij om herstel van landschapselementen, aandacht voor fauna, hydrologie, beken en waterberging binnen de ontwerprichtlijnen. Zij pleiten voor herstel van het landschap en daar horen geen zonnevelden en windturbines in thuis.

Adviescommissie Omgevingskwaliteit (AOK)

De commissie adviseert om het LOP te starten met een analyse van het huidige landschap en de belangrijkste kansen en bedreigingen. Ze vragen om betere beschrijving van overgangen tussen verschillende landschapstypen (overgangsgebieden), scherpere positionering van de "parels" en het toevoegen van inspirerende voorbeelden of ontwerptools voor thema's zoals energie, landbouw en wonen. Daarnaast vragen ze zich af hoe het LOP zich verhoudt tot de plannen voor Oostelijk Nijkerk.

Overzicht input stakeholders concept LOP

Wie	#	Input	Wat gaan we er mee doen
Stichting Milieuzorg Noord west Veluwe & Ecologisch Adviesbureau Maes	1.	Ik vindt het rapport LOP3 wat zwaar en eenzijdig gericht op de landschapsarchitectuur en aanplant. Net zoals Stichting Milieuzorg Noord West Veluwe zou de voorgestelde beplanting meer gericht kunnen worden op de bestaande en lokale biodiversiteit en cultuurhistorie van het Nijkerkse Landschap. Ook heb ik snel naar de assortimentslijst voor beplantingen gekeken. Daar zitten heel wat exoten tussen. Dat zou ik niet doen. Neem aan de zgn-europees-inheemse soorten van het herstelplan-bossen natura 2000 voor de veluwe geen voorbeeld. Dat is m.i. een concessie aan klimaatadaptatie op experimentele basis en mogelijk ook productie. Ik zou voor houtwallen en bosjes in het buitengebied alleen van <i>inheemse</i> soorten uitgaan, sterker nog, ook alleen van <i>soorten die ter plekke thuishoren- heel lokaal-</i> wat je kunt controleren door naar bestaande bosjes en houtwallen te kijken. En ik zou alleen inheemse herkomsten voorschrijven.	We hebben deze opmerking van meerdere natuurorganisaties ontvangen. Daarom kijken we de voorgestelde beplantingslijst nog eens zorgvuldig na. Waar nodig passen we de lijst aan en nemen we geschikte plantsoorten op.
Milieuzorg Noord West Veluwe	1.	A.u.b. nagaan of het onderstaande geraadpleegd is.	Een deel van de genoemde titels is inderdaad gebruikt bij de totstandkoming van het LOP. Deze bronnen zijn terug te vinden op pagina 103 onder Geraadpleegde bronnen. Daarnaast zijn wij op de hoogte van de ecologische onderzoeken en vogeltellingen die zijn uitgevoerd in het kader van het beheerplan voor Polder Arkemheen. De volgende bronnen zijn niet geraadpleegd bij het opstellen van het LOP: • <i>De Gelderse Zeepolder Arkemheen</i>, W.J. Hagoort, 2006 (dissertatie over veldnamen, Walburg Pers) • <i>Het hoofd boven water – De geschiedenis van de Gelderse zeepolder Arkemheen 1356 (806)–1916</i>, Wim Hagoort, Nabij Producties, 2018 • <i>Arkemheen – Te Velde</i> (overzicht van natuurwaarden in Arkemheen, ca. 1990)
	2.	denk nog eens na over het verzachten van de keiharde stadsrand langs a28	Het verzachten van stadsranden en het versterken van de ruimtelijke

		tussen arkemheen en het bedrijventerrein en idem aan de N301. Die verzachting, in m.i. lop 1 'transparante beplanting' genoemd- vanwege de als zodanig verkochte zichtlocaties- is nog steeds niet tot stand gekomen. Ik meen bij de totstandkoming van omgevingsvisie- 1.0 of 2.0 ? heeft dhr bomhof m.i. iets geschreven waarom dit onmogelijk zou zijn.	kwaliteit in de overgang van de bebouwde kom naar het buitengebied blijft een belangrijk uitgangspunt van het LOP. Dit kader nemen we mee bij de uitvoering van projecten in dit gebied. Dan kijken we naar de mogelijkheden om de overgang te verbeteren en waar kansrijke maatregelen kunnen worden toegepast. In het verleden zijn er oriënterende gesprekken geweest met ondernemers op het bedrijventerrein langs de A28. Deze gesprekken hebben destijds echter niet geleid tot het realiseren van een zachtere stadsrand.
	3.	Mooi dat nu ook de stadsranden ruim aandacht krijgen. Het is voor het eerst dat dat zo uitgebreid gebeurt, hoewel de intentie om er iets voor te doen ook in LOP1 en LOP2 zat. Ik mis nog wel de actoren. Meekoppelen met A28-aanpassing zou ik ook noemen. En uiteraard verbetering van het aanzicht van de stad vanuit de polder en daarmee ook bijdragen aan de kwaliteit van dit Nationaal Landschap. In de Inleiding mis ik nog het beschermen van landschappen via ruimtelijk beleid: omgevingsvisie, omgevingsplan (en nog steeds ook bestemmingsplan). Ook op de barrièrewerking van de A1 en wat daaraan te doen zou ik ingaan.	Dank voor uw opmerkingen en suggesties. Het is goed om te horen dat de aandacht voor stadsranden wordt gewaardeerd. Zoals u aangeeft, was dit thema ook in eerdere versies van het LOP aanwezig. De punten die u benoemt over actoren zijn bij ons bekend. Omdat voor deze onderwerpen afzonderlijke trajecten worden opgezet, kiezen wij ervoor deze actoren niet verder te beschrijven in het LOP. Bedankt voor de suggestie. Wij zullen het kopje status toevoegen aan hoofdstuk 1, waarin de verankering met de omgevingsvisie, omgevingsplan duidelijk naar voren komt.
	4.	Doelstelling: <i>Gebruik door de gemeente zelf</i> en richtlijnen bij o.m. functieverandering zijn op zich akkoord, maar o.i. <i>incompleteet</i>. <i>Gemist wordt de doorwerking van het LOP in het ruimtelijk instrumentarium.</i> Zo is het vergunningenstelsel in artikel 36 van het bestemmingsplan buitengebied, nog om te zetten in een omgevingsplan, gebaseerd op de gebiedsindeling van LOP2. Dit is een belangrijke rol van het LOP. Deze gebiedsindeling sluit overigens niet altijd direct aan bij de indeling van (sub indelingen van) bestemmingen (A, AL, ALN, N) , wat toegelicht zou moeten worden.	De juridische status van het LOP kan verwarrend zijn. Het LOP heeft geen juridisch bindende werking. Het is een afwegingskader en bevat geen regels waaraan ondernemers of inwoners verplicht moeten voldoen. Het biedt richting via ontwerpprincipes die passen bij de verschillende landschappen in de gemeente. Initiatiefnemers worden geacht bij nieuwe ontwikkelingen rekening te houden met de streefdoelen en ontwerprichtlijnen in het LOP (uitnodigingsplanologie). Verder klopt het inderdaad dat het LOP is verankerd in het bestemmingsplan Buitengebied via Artikel 33 Algemene aanduidingsregels. In dit artikel zijn de landschappelijke kenmerken beschreven en is aangegeven dat de gronden tevens bestemd zijn voor het

			behoud van cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden. Hierdoor vormt het LOP een belangrijk kader voor onze omgevingsvisie. Dit was destijds ook de aanleiding om in 2018 het LOP te actualiseren. Het was echter geen subdoel op zichzelf. Daarom hebben wij deze aanleiding uit 2018 niet opgenomen in de huidige inleiding. Het LOP blijft wel een belangrijk kader voor de omgevingsvisie. Verder loopt er binnen de gemeente een afzonderlijk traject om al het bestaande en (nieuwe) beleid om te zetten naar een omgevingsplan. Hoe artikel 36 hierin wordt vertaald, is op dit moment nog niet duidelijk. Daarom hebben wij dit niet in de tekst van het LOP opgenomen. De ontwerprichtlijnen zijn geen onderdeel van het omgevingsplan, waardoor maatwerk mogelijk blijft. Om dit te verduidelijken zullen wij een alinea toevoegen aan de inleiding waarin de juridische status wordt beschreven.
	5	Doelstelling: Ook <u>gemist</u> wordt een rol van de <i>gemeente om zelf het initiatief te nemen</i>, daarvoor subsidie van de provincie aan te vragen en/of deels zelf te financieren voor <i>verbetering, herstel en ontwikkeling van het landschap. Dit inclusief verbetering van het landschap voor de natuurwaarden</i> (zie A&W-rapport 'Doorlichting...' (2023) hierboven). Een centrale rol daarvoor bij de gemeente zou ook meer waarborgen kunnen bieden voor een ecologisch verantwoorde aanpak dan een meer afwachtende houding t.a.v. waar particulieren of partijen mee komen en die alleen met richtlijnen kunnen worden bijgestuurd.	Wij zetten nog steeds medefinanciering in voor het verkrijgen van landschapssubsidies. Dat blijft ook zo met deze versie van het LOP. Dit is echter geen subdoelstelling, maar een middel op bij te dragen aan het streefbeeld. Per jaar bekijken wij welke behoefte er zijn vanuit de samenleving en werken we toe naar projecten binnen een jaarprogramma. We zullen hier een zin voor opnemen onder het kopje uitvoering net zoals in het LOP uit 2018. Wij onderstrepen dat de aanwezigheid van weidevogels in Arkemheen zeer waardevol is. De gemeente neemt daarom actief deel aan de projectgroep van het Beheerplan Arkemheen. Vooruitlopend op het nieuwe beheerplan en het bijbehorende convenant zijn al maatregelen genomen om sluipverkeer te beperken in de Polder. Deze maatregelen worden niet opgenomen in het LOP, omdat zij thuishoren in het beheerplan Arkemheen. Het LOP richt zich op landschappelijke kwaliteiten en niet op natura 2000 beheerafspraken.

			Daarnaast onderschrijven wij het belang van een zorgvuldige ecologische aanpak. Het doel van het LOP is echter om de waardevolle landschapsdiversiteit te behouden en te versterken, terwijl ruimtelijke ontwikkeling mogelijk blijft door landschapsinclusief te handelen. Dit doet de gemeente door initiatiefnemers te inspireren en te stimuleren om een bijdrage te leveren aan het behoud en de kwaliteit van het landschap. Het LOP fungeert daarbij voor een groot deel als een praktisch hulpmiddel.
	6	Kaart 2-1: Benaming deelgebied Arkemheen komt niet geheel overeen met ander gebruik van deze naam. Arkemheen is veel groter, maar heeft daar in dit document deels een andere benaming gekregen (eerder opgemerkt door de Stichting).	Vanuit historisch perspectief beslaat Polder Arkemheen inderdaad een groter gebied. Voor het LOP hanteren wij echter de Natura 2000-begrenzing van Arkemheen. Deze grens sluit logisch aan op de twee landschapstypologieën die ten westen van de A28 voorkomen. Tussen het polderlandschap en het veenontginningslandschap is een duidelijk verschil in landschapstypologie zichtbaar. Daarom houden wij deze twee afzonderlijke landschapstypen aan en niet de historische begrenzing van de polder. Hiermee sluiten wij aan bij de begrenzing die ook in het LOP 2018 is gehanteerd.
	7	Kaart 2-2: Streefbeelden: -Behoud openheid mede gebruikmaken van A&W-rapport 'Doorlichting....'	Wij zijn op de hoogte van dit rapport en bekijken samen met stichting BAO welke locaties op gemeentelijk grondgebied in aanmerking komen voor het verwijderen of terugsnoeien van opgaande begroeiing. Deze maatregel volgt uit het weidevogelconvenant en nemen wij mee in het lopende processen. Deze locaties worden niet opgenomen in het streefbeeld van het LOP, omdat het thuis hoort in het convenant en de uitvoering ervan.
	8	Kaart 2-2: Streefbeelden: Parels zinvolle aanduiding maar graag aard en status nader omschrijven en bekendheid vergroten in de tekst.	Goed punt. Wij gaan de parels beter terug laten komen in de tekst. De status van de parels zal niet worden beschreven in het LOP, omdat deze in de toekomst gaat veranderen. We gaan als gemeente namelijk starten met het opstellen van gebiedsbiografieën van de landschappelijke parels in de gemeente Nijkerk (Start zomer 2026). De landschappelijke parels in het buitengebied (Arkemheen, Slichtenhorst, Landgoed Hoevelaken

			en Appel) hebben grote cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Met behulp van de gebiedsbiografieën kunnen de kenmerken van de landschappen en landschappelijke structuren vastgelegd worden in het omgevingsplan en op deze manier extra worden beschermd.
	9	Kaart 2-2: Streefbeelden: Oude beeklopen: voeg toe krekens en completeer ze. Huidige weergave lijkt incompleet. Ga ook na waar kronkelende lopen verdwenen zijn. Signaleer bescherming zoals in bestemmingsplan. Kaart 2-2: Streefbeelden: Versterken waterstr	Voor het streefbeeld is ervoor gekozen om te focussen op de landschapsstructuur. Krekens zijn zeker waardevol, maar op het schaalniveau van deze kaart zijn zij te gedetailleerd om goed weer te geven. Het streefbeeld bevat een richtinggevende visie op de ontwikkeling van het landschap en is daarom geen onderdeel van het omgevingsplan.
	10	Kaart 2-2: Streefbeelden: Verbindingszone Zeedijk op zich goed punt maar licht de waarden van de dijk nader toe. Op de zuidhelling stroomdalgrasland met soorten uit het IJsseldal. Op de noordhelling zeldzame korstmossen op de natuursteenbeschoeiing. Langs de zuidhelling 2 wielen, natte graslandjes, dottergrasland, schraallandje Nekkeveld, rietlandjes met Heemst ('brakke' Zuiderzeesoort).	Bedankt voor deze waardevolle informatie. We bekijken of dit kan worden verwerkt in de tekst van het streefbeeld van het polderlandschap. Daarbij laten we de leesbaarheid van de tekst wel voorgaan boven detailinformatie. De genoemde informatie is bovendien te gedetailleerd om op te nemen op de kaart van het streefbeeld.
	11	Kaart 2-2: Streefbeelden: Randmeerkust: naast het voorgaande zijn hier vooral aansluitend op Puttens gebied belangrijke natuurgebieden als Natura2000-gebied Veluwerandmeren, met daarin ook Delta Schuitenbeek (beide belangrijk voor watervogels) en vogelrijke plassen (grutto, kluut) langs de dijkvoet. Het Nijkerkernauw is geen Natura2000-gebied maar is wel belangrijk voor de smienten van N2000-gebied Arkemheen	Bedankt voor deze informatie. Wij zijn ons bewust van de verschillende grenzen van de Natura 2000-gebieden en erkennen dat aangrenzende gebieden ecologisch zeer waardevol zijn.
	12	Kaart 2-2: Streefbeelden: Bij bermen ook toevoegen zorgvuldig ecologisch beheer van de Zeedijk en ook goed onder de aandacht brengen.	De overzichtskaart van de streefbeelden is te grofmazig om bermen afzonderlijk weer te geven. Daarom worden deze, net als de Zeedijk, niet individueel op de streefbeeldenkaart opgenomen.
	13	Kaart 2-2: Streefbeelden: Bij fauna van de polder (op zich goed) ook de grote aantallen pleisterende en foeragerende steltlopers in trektijd en winter noemen: kempfaan, wulp, kievit, goudplevier. De eerste drie hebben slaapplekken op ondergelopen land of plassen, en/of op ondiepten in Delta Schuitenbeek. In maart komen grote aantallen grutto's voor die ook op ondiep water	Bedankt voor het doorgeven van deze informatie. Gedetailleerde gegevens over fauna zijn altijd waardevol om te ontvangen. Wij zullen het toevoegen onder het kopje veel voorkomende fauna.

		overnachten, vermoedelijk zowel broedvogels als doortrekkers.	
	14	Ontwerprichtlijn Polder: Bij flora kan het tot voor kort veel voorkomen van Muizenstaart genoemd worden. Deze plant komt veel voor op de klei-op-veengronden langs de voormalige Zuiderzee, van Kampen tot Huizen en dus ook in Arkemheen. Het is een soort van tredplaatsen van rundvee in grasland, i.h.b. bij weidehekken (ingangen). Door de afname van de beweiding zijn ook deze tredplaatsen sterk achteruitgegaan en daarmee ook Muizenstaart.	Bedankt voor deze toevoeging. We zullen de muizenstaart in het polderlandschap noemen.
	15	Bedankt voor het doorgeven van deze informatie. Gedetailleerde gegevens over flora en fauna zijn altijd waardevol om te ontvangen.	Bedankt voor het doorgeven van deze informatie. Gedetailleerde gegevens over flora zijn altijd waardevol om te ontvangen.
	16	Kaart 2-2: Streefbeeld: Rietland met Heemst komt voor aan de dijkvoet. Op de stroomdalflora van de Zeedijk werd al gewezen. Mogelijk i.v.m. de dijkverzwaring (rond 2015?) is de soortensamenstelling o.i. kunstmatig beïnvloed door introductie van wilde cichorei en door een grote (cultuur-) variëteit van wilde margriet. Voorkomende soorten zijn o.m. (natuurlijke) wilde margriet (zeer veel), wilde morgenster (spaarzaam maar frequent), veldgerst (overgang wegbermdijk), beemdkroon, wilde peen (zeer veel), knooppkruid (zeer veel), wilde kaardebol (verspreid enkelingen), kruisdistel (Putter deel).	Bedankt voor het aanleveren van de veelvoorkomende soorten. Deze gaan we toevoegen aan het LOP.
	17	Bloemrijk grasland met veel veldzuring, pinksterbloem, veldzuring en witbol komt nog veel voor en is een waardevol biotoop voor weidevogels. Scheuren en herinzaaien van grasland (graslandvernieuwing/-verbetering) verandert dit type sterk. Hierover loopt een procedure bij de RvS.	Bedankt voor het doorgeven van deze informatie. Gedetailleerde gegevens over flora zijn altijd waardevol om te ontvangen.
	18	Gereedschapskist: Agrarisch natuurbeheer onder auspiciën van Boerennatuur Veluwe en BAO en gefinancierd door de Provincie komt voor op bijna 1000 ha van de ca 1500 ha Natura2000-gebied. Zie rapport A&W. Dan is er nog een convenant van onze Stichting, IVN Nijkerk en NMG met Nijkerk aan Zee, maar dit is (ook) nog niet in uitvoering.	Bedankt voor deze informatie. Wij zijn hiervan op de hoogte.
	19	Gereedschapskist: Weidevogelreservaten komen voor als SBB-reservaat (ca 300 ha, waarvan 250 in Nijkerk) en ca 70 ha als Particulier reservaat (vnl. Nijkerk)	Bedankt voor de uitgebreide toelichting over de weidevogelreservaten. Wij zijn op de hoogte van de aanwijzing van de grutto als doelsoort en van de onderzoeken van

		Algehele visie op beheer en verbetering is neergelegd in 'Doorlichting en verbetermogelijkheden weidevogelgebied Arkemheen' (E. Oosterveld, Bureau Altenburg & Wymenga/A&W; dec. 2023) voor Projectteam Arkemheen van de Provincie (met Waterschap) In 2025 is de grutto toegevoegd als doelsoort voor het N2000-gebied met een doelaantal van 570 paar (eerder bij provincie 600 paar; in de lijst doelaantallen van 6 weidevogelsoorten, genoemd in Beheerplan N2000 2016-2022). Convenant weidevogelbeheer in ver gevorderde staat van voorbereiding maar aangehouden i.v.m. recente ontwikkelingen.	E. Oosterveld en Bureau Altenburg & Wymenga in het kader van het Beheerplan Arkemheen en het weidevogelbeheer. De grutto komt dan ook terug in het hoofdstuk Natuur en wordt als aandachtsoort meegenomen in de ontwerprichtlijnen van het polderlandschap.
	20	Waternatuur Besteed aandacht aan, naast invloed van bemesting, de invloed van inlaatwater, mede in relatie tot de kwaliteit daarvan en de mate waarin het tot in uithoeken kan doordringen (zie ook 'Arkemheen Te Velde'). Besteed ook aandacht aan de wijze van slootbeheer, waarbij deels de hele slootinhoud over het land is verspreid. Het Waterschap is tijdens de voorbereiding van het nieuwe peilbesluit ingegaan op een vraag daarover en betreffende document is digitaal vindbaar.	Het beheer en de bemesting zijn belangrijke onderdelen van agrarisch natuurbeheer. Het LOP geeft hiervoor geen operationele richtlijnen. Het beheer van sloten en bermen hoort eveneens bij andere beleids- en beheerprogramma's en valt daarom buiten de scope van het LOP. Omdat uw opmerking wel waardevol is voor de collega's die hierover gaan, geven wij deze intern door zodat zij dit kunnen meenemen in hun werkzaamheden en afwegingen.
	21	Soortenlijst schraalland Deze komt vermoedelijk uit landelijke literatuur. Soorten als tweehuizige zegge en vlozegge komen hier niet voor. Wel komen orchideën voor op schraallandjes van Vitens. Alsook in de westpunt van Nijkerk aan zee, maar in totaal ander milieu (rand van strandje)	Bedankt voor de input, we gaan deze soorten verwijderen uit de beplantingslijst en uw suggesties toevoegen de beplantingslijst.
	22	Lijst van toegestane houtige gewassen in Ontwerp-richtlijnen a.u.b. exoten verwijderen en keuze baseren op lokaal reeds voorkomen van soorten. Alleen inheems plantmateriaal, liefst van lokale herkomst.	We hebben deze opmerking van meerdere natuurorganisaties ontvangen. Daarom kijken we de voorgestelde beplantingslijst nog eens zorgvuldig na. Waar nodig zullen we de klimaatbestendige soorten (exoten) verwijderen.
Wie	#	Input	Wat gaan we er mee doen
LTO Gelderse Vallei	1.	Samenhang tussen bedrijfsruimte en maatschappelijke doelen. In het conceptplan wordt voor agrarische uitbreidingen consequent gevraagd om een "compacte bouwblok vorm".	Het doel van het LOP is om bij ruimtelijke ontwikkelingen, zoals wonen, landbouw en recreatie, recht te doen aan de kwaliteiten van het landschap. De ontwerprichtlijnen in het

		Tegelijkertijd delen wij de doelstellingen uit het plan om te blijven voldoen aan moderne "normen voor dierenwelzijn" en het toepassen van "emissie reducerende milieutechnieken". In de praktijk vragen innovaties voor meer licht, lucht en een gezonder stalklimaat vaak juist om meer vloeroppervlakte per dier. Wij hopen dat we samen kunnen kijken naar een flexibele invulling van die 'compactheid', zodat de gewenste landschappelijke structuur de noodzakelijke stappen op het gebied van welzijn en milieu niet onbedoeld belemmert. In de praktijk kan een ruimere opzet van afstand compacter ogen dan dicht op elkaar bouwen.	LOP zijn gebaseerd op ontwerpprincipes die passen bij de verschillende landschapstypen. In de praktijk is er ruimte voor maatwerk. Wanneer er in een planologisch proces goede argumenten zijn, bijvoorbeeld vanuit de bedrijfsvoering of dierenwelzijn, of milieuaspecten, kan gemotiveerd worden afgeweken van deze richtlijnen. Wij delen uw mening dat een erfopzet met twee grotere stallen, waarbij meer ruimte wordt geboden voor dierenwelzijn, in sommige gevallen compacter kan ogen dan meerdere kleinere bouwwerken op één erf. In de praktijk beoordelen wij daarom per situatie wat de meest passende erfopzet is en hoe een ontwerp bij kan dragen aan het omliggende landschap.
	2.	Optimalisatie van inpassing en bedrijfsvoering De gedetailleerde "Gereedschapskist" biedt waardevolle "praktische handvatten" voor de inrichting van erven. Elementen zoals "houtwallen" en "houtsingels" met dichte mantel- en zoomvegetatie zijn landschappelijk prachtig. Voor een goede stalventilatie is een ongehinderde luchtstroom echter cruciaal. Daarnaast wordt in de richtlijnen voor zonnepanelen op daken terecht gewezen op de risico's van schaduwwerking door boomgroei. Wij stellen voor om in de definitieve tekst meer ruimte te laten voor maatwerkoplossingen, waarbij landschappelijke inpassing wordt afgestemd op de technische noodzaak van een gezond stalklimaat en een optimaal rendement van duurzame energie op daken.	De gereedschapskist en de ontwerprichtlijnen zijn bedoeld als richtlijnen. Dit betekent dat er ook bij het plaatsen van zonnepanelen ruimte is voor maatwerk. Per locatie maken wij een zorgvuldige afweging. Daarbij kijken wij niet alleen naar de landschappelijke inpassing, maar wordt ook de opbrengst van de zonnepanelen meegewogen (zie beantwoording vraag 1). Wij zullen de tekst van het hoofdstuk duurzaamheid en het onderdeel zonnepanelen in de gereedschapskist nogmaals doornemen om te bekijken of de ruimte voor maatwerk voldoende duidelijk in de tekst is verwoord.
	3.	Helderheid in de status van het document Het plan is bedoeld om initiatiefnemers te "inspireren" en te ondersteunen met "concrete ontwerprichtlijnen". Hoewel het document op verschillende plekken wordt aangeduid als "toetsingskader", is het voor de rechtszekerheid en een soepel vergunningsproces belangrijk dat de hiërarchie helder blijft. Wij zien het LOP graag als een adviserende leidraad die invulling geeft aan de open normen voor landschappelijke kwaliteit, terwijl de harde juridische kaders en bouwrechten	De juridische status van het LOP kan verwarrend zijn. Het LOP heeft geen juridisch bindende werking. Het is een afwegingskader en bevat geen regels waaraan ondernemers of inwoners verplicht moeten voldoen. Het biedt richting via ontwerpprincipes die passen bij de verschillende landschappen in de gemeente. Initiatiefnemers worden geacht bij nieuwe ontwikkelingen rekening te houden met de streefdoelen en ontwerprichtlijnen in het LOP (uitnodigingsplanologie). Afwijken van het LOP is mogelijk, mits zij via een

		duidelijk in het Omgevingsplan verankerd blijven.	inpassingsplan kunnen aantonen dat de planontwikkeling op een gelijkwaardig of beter wijze bijdraagt het landschap. Verder is het LOP verankerd in het omgevingsplan(voorheen bestemmingsplan) Buitengebied via Artikel 33 Algemene aanduidingsregels. In dit artikel zijn de landschappelijke kenmerken beschreven en is aangegeven dat de gronden tevens bestemd zijn voor het behoud van cultuurhistorische, landschappelijke en natuurwaarden. Hierdoor vormt het LOP een belangrijk kader voor onze omgevingsvisie. De ontwerprichtlijnen zijn geen onderdeel van het omgevingsplan, waardoor maatwerk mogelijk blijft. Om dit te verduidelijken zullen wij een alinea toevoegen aan de inleiding waarin de juridische status wordt beschreven.
Wie	#	Input	Wat gaan we er mee doen
Stichting Slichtenhorst	1.	LOP meer dan inspireren, meer dan een handvat: moet het niet sturen, voorschrijvend zijn?	Met het LOP wil de gemeente initiatiefnemers en ons zelf faciliteren en inspireren. Het LOP dient als inspiratiebron voor landschaps-inclusief werken. Het landschap wordt vanaf de start meegenomen bij het uitwerken van initiatieven en het opstellen van (gemeentelijke) plannen. Zo willen we de natuur en het landschap beschermen, maar ook ruimte geven aan nieuwe ontwikkelingen. Het LOP heeft geen juridisch bindende werking. Het is een afwegingskader en bevat geen regels waaraan ondernemers of inwoners verplicht moeten voldoen. Het biedt richting via ontwerpprincipes die passen bij de verschillende landschappen in de gemeente. Wel worden initiatiefnemers geacht bij nieuwe ontwikkelingen rekening te houden met de streefdoelen en ontwerprichtlijnen in het LOP (uitnodigingsplanologie). Het is een goed punt om de juridisch status helder weer te geven in het LOP. Om dit te verduidelijken zullen wij een alinea toevoegen aan de inleiding waarin de juridische status wordt beschreven.

	2.	LOP is ook uitgangspunt voor initiatieven van gemeente zelf"=..?? betekenis is hier ook: concrete ontwerplijn + rekening mee houden...nemen we aan (en niet in aanvang van de plannen zijn we ervan uit gegaan, maar gaande proces ervan af geweken.....)	De ontwerprichtlijnen in het LOP zijn opgesteld voor toepassing op erfniveau, maar kunnen in zekere zin ook worden gebruikt voor grotere initiatieven, zoals woningbouw projecten van de gemeente. De kenmerken en waarden die in het LOP zijn beschreven, spelen daarbij een belangrijke rol. Deze vormen het kader waarmee in de ontwerpfase rekening moet worden gehouden. Daarnaast bevat het streefbeeld een visie op het toekomstige landschap. Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt gekeken of elementen uit dit streefbeeld kunnen worden meegenomen. Dit biedt kansen om het landschap verder te versterken. Daarbij worden altijd verschillende belangen zorgvuldig afgewogen. Het LOP blijft een visie met ontwerpprincipes voor het landschap, geen vaststaand plan.
	3.	Verzoek: alle streefbeeld kaarten van alle LOP's en voorgangers -> willen we graag ontvangen. graag reactie naar St Slichtenhorst.	Dat is zeker mogelijk. We zullen jullie bestaand kaartmateriaal toesturen. Ook als het nieuwe LOP wordt vastgesteld zullen we dat met jullie delen.
	4.	Kaart landschappelijke deelgebieden: Slichtenhorst is Slagen- en Kampen landschap : komt dit terug in document of alleen het slagenlandschap van Slichtenhorst??	Binnen gemeente Nijkerk is een groot gebied slagenlandschap. Hierin zijn kleine verschillen in het landschap te herkennen. Vandaar dat er voor het slagenlandschap in Slichtenhorst een speciale ontwerprichtlijn is opgesteld. Voor het kampenlandschap is dat niet gedaan. De kenmerken en ontwerprichtlijnen van het kampenlandschap zijn goed toe te passen in het kampenlandschap van Slichtenhorst.
	5.	Op de kaart van landschappelijke streefbeelden vallen de volgende onderdelen buiten de begrenzing van de Parels: • Landgoed Wilgenkamp • Nordengoed • Breede Beek Dat vinden wij niet acceptabel.	Op de kaart van het streefbeeld hanteren wij dezelfde begrenzing als in de Omgevingsvisie. Dit betreft de begrenzing die is vastgesteld in de Omgevingsvisie 1.0. Dit betekent echter niet dat bovengenoemde onderdelen geen belangrijke cultuurhistorische of landschappelijke waarden hebben. De brede beek is daarom dus ook opgenomen binnen het hoofdstuk Slagenlandschap en komt terug in het themahoofdstuk Water. Ook de landgoederen in het kampenlandschap vormen een waardevol onderdeel van het landschap. De landgoedzone komt terug in de bijlage cultuurhistorische

			waarden. Niet alle landgoederen zijn daarbij afzonderlijk met naam genoemd.
	6.	Wat is reden dat binnen het slagenlandschap landschapselementen verdwijnen en de 3 deelgebieden minder goed onderscheiden kunnen worden wordt? Wordt met het LOP de oorzaak aangepakt?	Doordat de landschapselementen afnemen lijken de landschappen steeds meer op elkaar er is dan minder variatie aanwezig. Er zijn een aantal redenen waarom landschapselementen zoals poelen, houtwallen en hagen afnemen. Dit is onderdeel van een langer durende trend. Waarbij schaalvergroting en intensivering van de landbouw een rol spelen. Maar ook verstedelijking en wisselingen van grondeigenaren kennis afneemt. Ook verdroging en verzuring spelen hierbij een rol. Het LOP focust meer op herstel van landschapselementen en niet zozeer op onderliggende oorzaken.
	7.	Bij de ontwerprichtlijnen van het slagenlandschap staat: Stedelijke uitstraling (Amersfoort noord) opvangen en landschappelijke structuren versterken. Welke taak/opgave ligt hier voor de gemeente Amersfoort- het moet hier letterlijk en figuurlijk van 2 kanten komen	Doordat landschapselementen af nemen, gaan landschappen steeds meer op elkaar lijken en neemt de variatie af. Er zijn verschillende redenen waarom landschapselementen zoals poelen, houtwallen en hagen verdwijnen. Dit is onderdeel van een langdurige trend, waarin schaalvergroting en intensivering van de landbouw een belangrijke rol spelen. Daarnaast zorgen verstedelijking, druk op beschikbare ruimte dat elementen verwijden. Ook wisselingen in grondeigendom kunnen ervoor zorgen dat kennis over beheer soms verdwijnt en elementen minder goed onderhouden worden. Ook verdroging en verzuring hebben invloed op de kwaliteit en het voortbestaan van deze elementen. Het LOP richt zich vooral op het bescherming en de versterking van landschapselementen. De onderliggende oorzaken van de afname worden minder uitgebreid behandeld.
	8.	Bakhuisjes- onderdeel maken van erfgoed complete originele bakhuisjes verdwijnen en zeker met de originele inrichting worden zeldzaam -> in richtlijn voor erf op te nemen + in Erfgoed beleid opnemen	De ontwerprichtlijnen van het LOP richten zich voornamelijk op de erfopzet en de landschappelijke elementen, en minder op de bebouwing zelf. Uiteraard wordt cultuurhistorie bij individuele percelen wel meegenomen wanneer dit relevant is. Voor rijks- en gemeentelijke monumenten gelden bijvoorbeeld strengere eisen en aanvullende afwegingskaders. Cultuurhistorie wordt dus per plan meegewogen indien dit noodzakelijk is.

			Verder kunnen bakhuisjes worden meegenomen in de gebiedsbiografieën binnen het erfgoedbeleid, aangezien zij vaak een belangrijk onderdeel vormen van het cultuurhistorische beeld van een boerderij of een gebied zoals Slichtenhorst. De gebiedsbiografieën zijn op dit moment nog niet beschikbaar, maar het traject voor het opstellen hiervan start in de zomer van 2026.
	8	Pagina 23 toevoegen dat Slichtenhorst ook een landschappelijke parel is, niet alleen de Hoevelakense Bos. Landschappelijke parel :Lint van Slichtenhorst met daarbij behorend landschap in sterke onderlinge samenhang met de Breede Beek	Goede suggestie. Dit hoofdstuk gaat niet alleen over het slagenlandschap van Hoevelaken, maar ook over dat van Slichtenhorst. We zullen daarom het lint van Slichtenhorst expliciet in de tekst benoemen.
	10	Op pagina 23 toevoegen dat de tabaks kenmerken als apart onderdeel herstel/streefbeeld opnemen: kleine kavels / schuren / structuren die gerelateerd zijn aan de toenmalige tabaksteelt "reanimeren"	Wij zijn het met jullie eens dat de tabaksteelt cultuurhistorisch gezien zeker een belangrijk onderdeel geweest van het gebied. De suggestie om dit op deze plek uitgebreider te beschrijven is echter te gedetailleerd voor het hoofdstuk ontwerprichtlijnen. Daarnaast passen beschrijvingen van tabaksschuren beter binnen het erfgoedbeleid of het beeldkwaliteitsplan, omdat het hier om bebouwing gaat. Hierdoor vallen ze buiten de scope van het LOP.
	11	Pagina 24: In onze ogen behoren de Monumentale boerderijen/erven ook als bijzonder element genoemd te worden.	Monumentale boerderijen en erven zijn zeker bijzondere en waardevolle elementen in het landschap van Slichtenhorst. Op pagina 24 worden echter de grotere landschappelijke structuren beschreven. Individuele monumentale erven worden daarom niet in dit deel van de tekst genoemd. Daarnaast worden monumentale erven naast het LOP ook getoetst en beschermd via ander beleid, zoals het erfgoedbeleid en de cultuurhistorische waardenkaarten.
	12	Pagina 25 Richtlijnen inrichten landschap: Behoud en versterken van de boomsingels langs sloten Wij zien graag herstel van landschapselementen: ook in de richtlijnen opnemen "Herstel" Hiermee bedoeld: daar waar het was en nu niet meer weer terugbrengen in het landschap	Wij zijn het met jullie eens. Binnen initiatieven wordt altijd gekeken hoe het landschap kan worden versterkt. Daarbij wordt eerst onderzocht welke landschapselementen in het verleden aanwezig waren en of deze kunnen worden teruggebracht. In de praktijk wordt dit per locatie bekeken, zodat duidelijk wordt waar de kansen en mogelijkheden liggen om de landschappelijke kwaliteit te verbeteren.

	13	Pagina 25 en 31: Kopje aandacht voor fauna missen wij veel soorten en vooral kerkuil, reeën, das, egel, roofvogels als valk, buizerd, kiekendief, Sperwer.	Bedankt voor de tip. We gaan een deel van deze soorten toevoegen aan het kopje aandacht voor fauna.
	14	Pagina 29: Staat dat er veel sloten gedempd worden. Die reden was en is deels nog zo, maar er worden nu sloten gedempt vanwege regelgeving: bufferstroken /beschermings zones van 1-5 meter langs watergangen -> oplossing in de praktijk: sloten ed dempen -> bufferstrook niet meer aan de orde.....geen nadeel meer van die regel.....Betekent: averechts effect door goed bedoelde regelgeving -> oplossing....??: bijv ANLb - pakketten /...	Sloten zijn een belangrijk onderdeel van het landschap en zijn erg bepalend voor de structuur en herkenbaarheid van het landschap. Helaas worden sloten om verschillende redenen gedempt. Het LOP richt zich met de ontwerprichtlijnen niet op de beheerpakketten die nodig zijn om landschapselementen in stand te houden.
	15	Pagina 29; .. Diepe Kwel Inier in bijzonder, maar ook in het algemeen voor LOP: richtlijnen voor water opvang. Motivatie: op diverse plaatsen in landschap gemeente Nijkerk zijn de oude kolken te vinden (drinkwatervoorziening voor vee) ,rabatten, slenken die 's winters blank stonden : nu in kader van klimaat adaptatie naadloos in te passen in doelstelling LOP. Bovendien een sterke impuls voor biotopen/toename biodiversiteit.	In de ontwerprichtlijnen zijn verschillende elementen opgenomen die kunnen bijdragen aan het vasthouden en opvangen van water, zoals poelen, wadi's en sloten die met een oevervriendelijk beheer worden onderhouden. Daarnaast denken we in regionaal verband na over bodem- en watersturend ontwerpen. Bij grotere projecten of gebiedsvisies is dit zeker een thema dat in het kader van klimaatadaptatie wordt meegenomen. Het wordt echter niet als een aparte, aanvullende ontwerprichtlijn binnen het LOP opgenomen.
	16	Op pagina 30 staat Relatief weinig landschappelijk raamwerk aan landschapselementen: bosgebied als uitloper van De Bunt. Dergelijke elementen vragen om afzonderlijke aandacht/aanpak?	Zeker, op pagina 30 staat een algemene beschrijving van de landschappelijke kenmerken voor het gehele gebied van de jonge veen- en turfontginningen. Voor specifieke bosgebieden zoals de uitlopers van de Bunt vragen om een andere landschappelijke inpassing dan het meer halfopen veenlandschap. Daarom wordt bij individuele initiatieven altijd per locatie bekeken wat de landschappelijke kwaliteiten zijn en waar kansen liggen om het landschap te versterken.
	17	Pagina 30; Wij zijn het eens met de benoemde aandachtspunten Gaat LOP dit keren??	Met het LOP willen we duidelijke ontwerprichtlijnen en ontwerpprincipes meegeven aan initiatiefnemers, zodat zij kunnen bijdragen aan de versterking van de landschappelijke kwaliteit. Daarnaast probeert de gemeente ook zelf bij te dragen aan de benoemde aandachtspunten, onder andere via projecten zoals klompenpaden, bloemrijke akkerranden en beplantingsprojecten. Hierbij maken we gebruik van verschillende landschapssubsidies.

	18	Pagina 25 staat dat hydrologische vormen de basis vormen van het kampenlandschap. hydrologische eigenschappen Slagenlandschap Slichtenhorst -> ook aandacht voor ?	Slichtenhorst ligt binnen meerdere landschapstypen, namelijk het slagenlandschap en het kampenlandschap. In het LOP is daarom ook aandacht voor de hydrologische kenmerken en kwaliteiten van beide landschapstypen binnen het gebied Slichtenhorst
	19	Toevoegen aan bijzondere elementen (p. 37): • De Neude, • Landgoed Slichtenhorst • Strijlandse Beek	Dit zijn inderdaad belangrijke elementen voor Slichtenhorst en bepalende elementen in het landschap. Wij zullen deze toevoegen aan de lijst van bijzondere elementen in het Slagenlandschap.
	20	Wij zien liever dat er over een sterker doel wordt gesproken: verlies stoppen en herstel landschappen (pagina 36 en 38). Zie eerdere opmerking pagina 25.	Deze suggestie komt meerdere keren terug en het antwoord is terug te lezen bij onderdeel 2.
	21	Gereedschapskist: onderdeel natuurvriendelijke oevers langs sloten pagina 53). toepassen bij alle beken in Slichtenhorst, in ieder geval De Breede Beek -> bepaalde beken extra er uitlichten in LOP?	De gereedschapskist geeft meer informatie over natuurvriendelijke oevers langs sloten. Binnen individuele projecten wordt altijd bekeken welke kansen er zijn om het landschap te versterken en of het mogelijk is om een natuurvriendelijke oever in te richten. Daarnaast worden bepaalde beken extra toegelicht in het themahoofdstuk Water.
	22	Gereedschapskist zoete plas pagina 54: zie opmerking over oude kolken (en poelen); beginnen met deze weer uit te baggeren/graven.	Dank voor de suggestie. De gereedschapskist geeft aanvullende informatie over verschillende landschapselementen en het beheer daarvan. Zij gaat echter niet dieper in op het her graven of uitbaggeren van oude kolken en poelen. Dit valt buiten de reikwijdte van het LOP
	23	Gereedschapskist overgangen Pagina 55 ANLb of andere stimulerings opnamen in gereedschapskist ?	Onze ervaring is dat agrariërs de ANLB-pakketten goed weten te vinden via de agrarische collectieven. Uitgebreide informatie over deze beheerpakketten is daar beschikbaar. We nemen deze pakketten niet op in het LOP, omdat het LOP geen instrument is voor beheerregelingen of beheersubsidies. Daarnaast werken we, naast het LOP, aan een communicatiemiddel en een duidelijke webpagina over het LOP. Dit onderwerp zou daar een goede plek kunnen krijgen. Bedankt voor deze suggestie.
	24	Gereedschapskist onderdeel Boomgaarden: gemeente: Burger boomgaarden in woonwijken/ randen woonwijken	We zijn van plan om deze zomer, samen met IVN en Stichting Landschapsbeheer Gelderland, de hoogstambrigade nieuw leven in te blazen. Dit doen we door een project op te zetten met cursussen over (hoogstam)beheer en extra werving

			van vrijwilligers. De hoogstambrigade ondersteunt zowel bij de boomgaarden in de woonkernen als bij particuliere grondeigenaren.
	25	Pagina 70: algemeen: als men nu weet dat een element een beperking gaat worden in de toekomst, dan wordt element nu verwijderd.....: een dilemma Waarom wordt er gesproken over toekomstig verantwoordelijk ruimtegebruik: in de toekomst, waarom niet NU ?	In deze alinea wordt gesproken over toekomstig ruimtegebruik en opgaves en ontwikkelingen die zich nu en in de toekomst kunnen voordoen. De landbouw bevindt zich immers in een transitie, waardoor functies en gebruik van het buitengebied kunnen veranderen. Daarnaast speelt ook de woningbouwopgave een rol. Nieuwe woningen vragen om een zorgvuldige landschappelijke inpassing. Nu en in de toekomst. Daarbij zijn de ontwerprichtlijnen niet alleen voor toekomstige situaties bedoeld, maar juist ook nu al toepasbaar.
	26	Thema natuur pagina 73: Wordt gesproken over biodiversiteitsverlies door afname bodemkwaliteit en landbouw. hier wordt alleen "landbouw"specifiek genoemd. is te eenzijdig -> uitbreiding bebouwing, groei inwoners, toename autogebruik, extra wegen,...etc ook noemen.	Bedankt voor deze opmerking. We nemen dit punt mee in de verdere uitwerking van het LOP en zullen de tekst aanpassen.
	27	Pagina 74: Wordt genoemd dat gemeente Nijkerk inwoners stimuleert om de natuur te beschermen en te versterken en aan te sluiten op het landschap.Doormiddel van? Zijn deze te benoemen?	De gemeente Nijkerk voert ieder jaar verschillende projecten uit om het landschap te versterken, bij te dragen aan de lokale biodiversiteit en inwoners te stimuleren. Voorbeelden hiervan zijn de poelenbrigade, de hoogstambrigade, erfbeplantingsplannen, bijenoeases en het monitoringsproject voor wilde bijen. Omdat we graag samen met inwoners en vrijwilligers aan de slag gaan, werken we met een jaarlijks uitvoeringsprogramma in plaats van een meerjarenprogramma. Hierdoor kunnen we sneller inspelen op de actuele behoeften en wensen in het buitengebied. Voor deze projecten maken wij gebruik van verschillende landschapssubsidies.
	28	Kaart leefgebied van diersoorten: Soorten komen ook voor in Slichtenhorst, maar staan er boven in het kampenlandchap genoemd.	De kaart van de leefgebieden met soorten geeft een grove weergave van waar soorten per landschapstype voorkomen; het is geen exacte afspiegeling van de werkelijkheid. We zijn ons ervan bewust dat deze soorten ook in het kampenlandschap en Slangenlandschap van Slichtenhorst voorkomen. Aangezien soorten zich kunnen verplaatsen en geen harde grenzen kennen, is de kaart bedoeld als richtinggevend en niet als een exacte ecologische inventarisatie.

	29	Thema water: toevoegen en Strijlandse Beek, Slichtenhorsterbeek in tekst naast brede beek.	Bedankt voor de suggestie. Wij gaan dit toevoegen aan de tekst van het thema water.
	30	Waterberging en natte natuur !! Zijn belangrijk voor Slichtenhorst.	Dat begrijpen wij en we zijn het met jullie eens dat dit belangrijke opgaven zijn voor het gebied Slichtenhorst.
	31	Thema duurzaamheid, energietransitie en klimaatadaptatie. Er staat geschreven dat op kleine en grotere schaal kunnen duurzame energiebronnen worden benut, zoals zonne-energie, windenergie en biomassa. Dat is tegenstrijdig met de doelstellingen van het LOP. Inzet buitengebied voor klimaat adaptatie : zonne energie alleen op daken Windenergie niet Biomassa in combinatie met natuur beheer : maaisel/houtsnippers onderhoud houtwallen ed Het gebied : de ruimte inzetten voor klimaat adaptatie elementen als: waterberging, verkoelen door bomen etc	Het doel van het LOP is om het landschap te beschermen en te versterken en gelijktijdig ontwikkelingen mogelijk te maken. Dit geldt ook voor duurzame initiatieven. Aandacht voor de landschappelijke kwaliteit is dan uiteraard van belang. Daarom beschikken we over meerdere beleidskaders waarin specifiek is vastgelegd hoe duurzame energieopwekking ruimtelijk kan worden ingepast. Dit betreft onder andere het beleidskader Duurzame opwek Boerderijmolens (2023), het beleidskader Duurzame opwek Zon op Land (2020), de zoekgebieden voor windturbines langs de A28 en de Routekaart Energieneutraal 2050. Verder herkennen wij het belang van maatregelen in het buitengebied die bijdragen aan klimaatadaptatie, zoals waterberging, het vergroten van groen en schaduw, en het versterken van landschapselementen. Deze aspecten worden waar mogelijk betrokken bij ruimtelijke initiatieven en gebiedsuitwerkingen. Daarnaast denken we op regionaal niveau ook na over de circulaire economie in het landelijk gebied en het gebruik van biomassa en reststromen.
Wie	#	Input	Wat gaan we er mee doen
Adviescommissie omgevingskwaliteit	1.	De landschapsbeschrijvingen zijn helder: het LOP heeft niet echt een radicaal andere inhoud gekregen. Ten aanzien van de leesbaarheid ervan zou evenwel kunnen worden gestart met het tonen van de huidige situatie van het landschap op het grote(re) schaalniveau. Gevolgd door een analyse van de kwaliteiten, kansen en bedreigingen, mede in het licht van ontwikkelingen in de landbouw en klimaatverandering. Hieruit kan worden gedestilleerd hoe met deze veranderingen dient te worden omgegaan. En welke ontwikkelingen kunnen helpen om het landschap te versterken en het beoogde streefbeeld te bereiken.	Dat klopt inderdaad. De focus van deze actualisatie ligt met name op de leesbaarheid van het document en op de begrijpelijkheid van de ontwerprichtlijnen voor initiatiefnemers. Voor een breder begrip van het ontstaan van de landschappen, de belangrijke kwaliteiten en opgaven is de onderliggende analyse uiteraard van belang. Daarom zijn deze hoofdstukken als extra verdieping toegevoegd in themahoofdstukken. Om initiatiefnemers sneller te begeleiden naar hoe de ontwerprichtlijnen toegepast kunnen worden, is er in deze actualisatie voor gekozen om eerder in het document naar de ontwerprichtlijnen toe te werken. Zo blijft het document zowel

			toegankelijk voor initiatiefnemers als inhoudelijk verdiepend voor wie meer achtergrondinformatie wenst.
	2.	Andere aandachtspunten zijn de overgangen van de verschillende landschapstypen, welke kenmerken bezitten die het koesteren waard zijn.	We zijn het met jullie eens dat dit belangrijke gebieden zijn. Alle overgangsgebieden hebben specifieke kenmerken. Deze zijn lastig samen te vatten in één of enkele algemene ontwerprichtlijnen. Elk initiatief vraagt, los van de ontwerprichtlijnen, om maatwerk. Dit is in overgangsgebieden niet anders; daar wordt extra zorgvuldig gekeken naar de aanwezige landschappelijke en ruimtelijke kenmerken. Daarnaast krijgt de overgang tussen stad en buitengebied aandacht in het streefbeeld, zodat deze gebieden kunnen worden meegegeven als een belangrijk kader binnen gebiedsprocessen. De overgangsgebieden en de bijbehorende beeldkwaliteit hebben in de opzet van dit LOP een prominentere rol gekregen door ze al aan het begin van hoofdstuk 2 te benoemen.
	3.	Hoe verhouden de plannen voor oostelijk Nijkerk zich bijvoorbeeld tot de 'parels' van het streefbeeld? De kwaliteit van die parels komt nog te weinig naar voren.	Het LOP is een belangrijk kader voor de Omgevingsvisie en daarmee ook voor het project Oostelijk Nijkerk. In het LOP zijn de belangrijkste landschappelijke waarden beschreven en vormen de ontwerpprincipes een vertrekpunt voor de verdere uitwerking van het project Oostelijk Nijkerk. Daarnaast bevat het LOP een streefbeeld dat kan worden toegepast binnen het projectgebied Oostelijk Nijkerk. Het project biedt mooie kansen om nieuwe landschappelijke structuren aan te brengen en bestaande structuren te versterken. Deze uitwerking vindt plaats binnen het project Oostelijk Nijkerk.
	4.	Tot slot zou nog een aantal thema's (zoals energie, landbouw en wonen) kunnen worden benoemd die de lezer (burger, ondernemer, beheerder) op weg helpt met zijn of haar initiatief: koppel daar goede voorbeelden of inspiratieve ontwerptools aan.	In de landschappelijke thema's die naast de ontwerprichtlijnen zijn beschreven, komen deze onderwerpen aan bod. Het zijn inderdaad belangrijke onderdelen van het buitengebied. Daarnaast werken we aan een compact communicatiemiddel en een nieuwe webpagina, waarin deze voorbeelden en ontwerptools eveneens opgenomen kunnen worden.